

Aan Provinciale Staten

ONDERWERP	Start provinciale pilot onthefing speedpedelec	TELEFOONNUMMER	+31618520177
DATUM	27-06-2023	E-MAILADRES	ewoud.vink@provincie- utrecht.nl
DOCUMENTNUMMER	UTSP-973682048-99287	DOMEIN/OPGAVE	MOB
VAN	Ewoud Vink	TEAM	ET2
BIJLAGEN	Geen	PORTEFEUILLEHOUDER	Schaddelee

Geachte dames en heren,

Essentie / samenvatting:

De provincie Utrecht wil samen met de regio's Amersfoort, Foodvalley en U10 het gebruik van de speedpedelec stimuleren als duurzame mobiliteitsoplossing. Een belemmering voor gebruik is dat een speedpedelec geen gebruik mag maken van het fietspad, maar op de rijbaan moet. De provincie wil bestuurders van speedpedelecs middels een ontheffing op kenteken de keuzevrijheid bieden tussen het gebruik van de rijbaan of – als gast – van het fietspad.

Inleiding:

De provincie start in samenwerking met de gemeenten Utrecht en Amersfoort op 1 juli 2023 de provinciale pilot ontheffing speedpedelec. De gedeputeerde mobiliteit heeft op 7 mei 2021 besloten om in navolging van de toezegging aan de commissie MME in 2018 en 2019 om de (landelijke) ontheffing voor speedpedelecs in het IPO te agenderen en de mogelijkheid voor een provinciaal ontheffingssysteem verder te verkennen. De gedeputeerde mobiliteit heeft op 13 februari 2023 op basis van de verkenningsfase besloten om over te gaan naar de uitvoeringsfase. Onderdeel hiervan is het toestaan van de ontheffing voor provinciale fietspaden en het regelen van een mandaatbesluit.

De provincie werkt aan een duurzame en gezonde leefomgeving, een provincie met levendige steden en dorpen, met veilige en duurzame mobiliteit, en met een sterke economie. Om onze provincie gezond, aantrekkelijk en bereikbaar voor iedereen te houden geven we voorrang aan gezonde, schone en veilige vervoersmiddelen. Daarom werken wij samen met de gemeenten Utrecht en Amersfoort aan de provinciale pilot om het gebruik van de speedpedelec te stimuleren als duurzame mobiliteitsoplossing. Dit vanuit de gedachte: een rit met een speedpedelec vervangt een autorit. Onderzoek laat zien dat 60-80% van de ritten op een speedpedelec voorheen met de auto werden gedaan. Een speedpedelec neemt minder ruimte in het verkeer in, is beter voor het milieu en is als actieve vorm van mobiliteit beter voor de gezondheid van de bestuurder en omgeving.

Een speedpedelec is een snelle elektrische fiets, die ook trapondersteuning geeft boven de 25 kilometer/uur. De speedpedelec wordt veelal gebruikt voor het afleggen van afstanden tussen de 10 en 50 kilometer en is voor woon-

werkverkeer een goed alternatief voor de auto. Nu gelden voor speedpedelecs de landelijke regels voor bromfietsen, wat betekent dat zij op het bromfietspad moeten rijden. Bij afwezigheid van een bromfietspad moet de speedpedelec op de rijbaan rijden. Door hun omvang en massa voelen bestuurders van speedpedelecs zich kwetsbaar op de rijbaan ten opzichte van (vracht)auto's, motoren en brommers.

Sinds de invoering van deze landelijke regels in 2017 bestaat er discussie. In opdracht van Tour de Force (de landelijke samenwerking op fiets) heeft DTV Consultants onderzoek gedaan naar de ideale plek op de weg van de speedpedelec. Hieruit blijkt dat het gebruik van de speedpedelec gestimuleerd kan worden door de bestuurder van een speedpedelec keuzevrijheid te geven tussen gebruik van de rijbaan of - als gast - van het fietspad. Uit de evaluaties van de gemeentelijke pilots in Rotterdam en Amersfoort, die nu al een ontheffing hebben, blijkt dat de gebruikers positief zijn. Het verkeersveiligheidsgevoel onder alle fietspadgebruikers blijft gelijk of verbetert zelfs licht. De ongevals cijfers met speedpedelecs laten de afgelopen jaren een lichte daling zien, terwijl het aantal geregistreerde speedpedelecs toe is genomen. Met de pilot bieden wij onder voorwaarden speedpedelecs deze keuzevrijheid. Dat betekent voor de provincie als wegbeheerder het toestaan van de speedpedelec op onze provinciale fietspaden binnen de bebouwde kom. Met deze pilot wijken de deelnemende wegbeheerders af van de landelijke regels door gebruik te maken van artikel 87 van het Reglement verkeersregels en verkeerstekens 1990 (RVV 1990) en daarvoor een ontheffing te verlenen. Buiten de bebouwde kom maken de speedpedelecs gebruik van het bromfietspad of de parallelrijbaan.

Deelnemende wegbeheerders mandateren de gemeente Utrecht om namens hen ontheffingen uit te geven aan eigenaren van een speedpedelecs. De gemeente Utrecht heeft hier een goed ingericht systeem voor in huis. De eigenaar van een speedpedelec kan een ontheffing aanvragen bij de gemeente Utrecht. Met het aanvragen ervan gaan ze akkoord met de voorwaarden. Daarbij krijgen zij de boodschap dat de voorwaarden belangrijk zijn voor de veiligheid, ook voor die van henzelf. Bij het afgeven van de ontheffing wordt benadrukt dat speedpedelecs als gast op het fietspad welkom zijn en hun snelheid moeten aanpassen. De wettelijke maximumsnelheid die daarbij geldt is 30 km/uur, omdat dit op het fiets/bromfietspad binnen de bebouwde kom de vastgestelde maximumsnelheid is voor bromfietsen. Als de bestuurder van de speedpedelec harder wil rijden, kan dat op de rijbaan. Handhaving op maximumsnelheid is een taak van de politie, maar dit heeft geen prioriteit. BOA's kunnen handhaven op het wel of niet hebben van een ontheffing. Op dit moment is er geen handhaving en zijn er ook geen problemen. In de praktijk maken veel gebruikers van de speedpedelec nu ook gebruik van het fietspad. Met het benadrukken van de voorwaarden, de insteek als pilot en het alternatief wat speedpedelecs hebben op de rijbaan plus de resultaten uit de pilots in Rotterdam en Amersfoort is de verwachting dat bestuurders van een speedpedelec hun gedrag op het fietspad aanpassen.

We hebben afstemming gezocht met de wegbeheerders (gemeenten, Waterschap Rivierenland, Rijkswaterstaat en de provincie Gelderland) en andere belanghebbenden (politie, Fietsersbond, ANWB, gebruikersgroepen). Uit diverse ambtelijke en bestuurlijke regionale overleggen blijkt dat het merendeel van de gemeenten positief is en dat er bij enkele gemeenten nog wat twijfels leven over de verkeersveiligheid op de fietspaden.

De provincie en gemeenten Utrecht en Amersfoort ontzorgen de overige deelnemende gemeenten zoveel mogelijk door het bieden van een loket, door voorbeelden van ontheffing, mandaat, besluit en informatiebrief, door een toolkit communicatie en een regionaal monitorings- en evaluatieverhaal. Het communicatietraject gaan we koppelen aan de fietsstimuleringsparaplu Ik fiets.

Kanttekeningen en bestuurlijke gevoeligheid:

Het merendeel van de wegbeheerders en belangenorganisaties onderschrijft deze pilot. Het ministerie van IenW en in hun verlengde Rijkswaterstaat en politie houden vast aan de huidige wet- en regelgeving - de speedpedelec is een bromfiets - en verwijst naar de ontwikkelingen op het gebied van de grote groep lichte elektrische voertuigen en het '30 is het nieuwe 50'. Deze ontwikkelingen zijn aan de gang, maar zullen nog vele jaren nodig hebben voordat dit iets oplevert voor de speedpedelec als duurzame mobiliteitsoplossing. Het Rijk volgt met belangstelling deze provinciale pilot via het monitorings- en evaluatieplan.

Vervolgprocedure / voortgang:

De pilot heeft een looptijd van twee jaar en start op 1 juli 2023. We evalueren halverwege en richting het einde van de pilot en vragen de bestuurders van speedpedelecs en andere fietspadgebruikers naar hun ervaringen via vragenlijsten. Daarnaast houden we de meldingen en informatie bij over ongevallen met speedpedelecs.

Gedeputeerde Staten van Utrecht,

Voorzitter,
mr. J.H. Oosters

Secretaris,
mr. drs. A.G. Knol-van Leeuwen